

Kladno, 11. 10. 2020

Introit: Hospodine, toužím po tvé spáse, tvůj Zákon je pro mne potěšením. Kéž má duše žije a může tě chválit; kéž mi pomáhají tvoje soudy. (Ž 119, 174-175)

Modlitba

Chvála tobě, Bože Otče, za plnost života, za milosrdenství, které jsi projevil všem lidem skrze svého milovaného Syna, jehož jsi poslal, aby tě zjevil, aby vyslyšel lidské zoufalé volání o pomoc. Chvála tobě, Otče, za sedmý den, den tvého odpočínutí a našeho setkání s tebou. Kéž poznáváme tvoje dílo a oslavujeme tě za ně. Kéž poznáváme tvoji životodárnou moc tvého ztělesněného slova.

Sláva tobě, věrnému Synu nebeského Otce. Vyznáváme tě jako Krále králů, neboť tvá moc je neomezená, tvoje království nezná hranice. Tví věrní ve všech zemích tě oslavují. Svou obětí jsi položil pevné základy věčného království. Pane, Synu Davidovu, voláme, smiluj se nad námi.

Sláva tobě, Duchu svatý, jenž vaneš do všech koutů světa a rozhlašuješ mocné slovo, povzbuzuješ věrné, posiluješ nás, abychom se vymanili ze své malověrnosti. Ved' nás k pokání, k věrnosti, abychom vyznávali jediného Boha Stvořitele, vykupitele a potěšitele.

Chvála tobě, Bože Otče, Synu, i Duchu svatý. Amen.

Základ kázání (Mt 15, 21-28)

Ježíš odtud odešel až do okolí Týru a Sidónu. A hle, jedna kananejská žena z těch končin vyšla a volala: „Smiluj se nade mnou, Pane, Synu Davidův! Má dcera je zle posedlá.“ Ale on jí neodpověděl ani slovo. Jeho učedníci přistoupili a žádali ho: „Zbav se jí, vždyť za námi křičí!“ On odpověděl: „Jsem poslán jen ke ztraceným ovcím z lidu izraelského.“ Ale ona přistoupila, klaněla se mu a řekla: „Pane, pomoz mi!“ On jí odpověděl: „Nesluší se vzít chléb dětem a hodit jej psům.“ A ona řekla: „Ovšem, Pane, jenže i psi se živí z drobtů, které spadnou ze stolu jejich pánů.“ Tu jí Ježíš řekl: „Ženo, tvá víra je veliká; staň se ti tak, jak chceš.“ A od té hodiny byla její dcera zdráva.

Zamyšlení

Sestry a bratři, náš text nám ukazuje příběh, který dokáže trápit mnoho rodičů. Dcera je nemocná, a zoufalá matka pro ni hledá pomoc, kde se dá. Hledá všude, zkouší vše, spojuje nebe a zemi pro záchranu své dcery. Kdo z nás by to v takové situaci neudělal? Člověk v zoufalství zkouší všechno možné, nové terapie, neobvyklé možnosti, kontaktování cizích lidí, prostě udělá všechno, aby mohl pomoci dítěti.

Kananejská žena vyšla na ulici, když tudy šel zrovna Ježíš. Ona je pohanka, není věřící. Tedy v uvozovkách není věřící. V zoufalství volá na Ježíše. Netuší, že toto setkání ji posune

dál, překoná její očekávání. Kromě uzdravení dítěte otřeše náboženské tradice. Také Ježíš, zdá se, že učiní zde nový objev. Pohanská žena ho povede k novému poznání. Aspoň takový závěr se nabízí, když budeme náš příběh pozorně číst od začátku.

I když pohanská žena potkává Ježíše poprvé, očividně jí není cizí, zná ho, ví o něm aspoň z doslechu. Ví, že Ježíš káže a uzdravuje. Ví, že jeho učedníci věří, že on je Mesiáš. Je pro ni úžasné potkat Ježíše, v oblasti, kde by ho nečekala, mimo Galileu, v pohanské oblasti. Žena se pokouší na Ježíše působit již tím, že na něho volá jeho židovským titulem. “Pane, Synu Davidův.” Věří, že tímto získá jeho přízeň. Ale jaké zklamání jí připravil Ježíš, aspoň napoprvé. On ji ignoruje. Nevidí, neslyší?

Pro Ježíše tato žena přichází ve špatnou dobu. On si sem možná přišel odpočinout, uklidnit se. Proč asi? Když budeme číst 15. kapitolu od začátku, zjistíme, že se Ježíš před chvílí střetl se svými obvyklými oponenty, s farizeji a zákoníky. Ti si mu přišli stěžovat, a on jim odpověděl tak, že je spíš naštvál. Oni zas jeho. Možná proto se uchýlil do pohanské země, kde hledá bezpečné místo pro oddech, než se farizeové a zákoníci uklidní. A teď najednou křičí na něho nějaká žena. Ježíšův střet s farizeji a zákoníky se týkal toho, co je čisté a co není čisté. To je jeden ze základních prvků židovské spirituality. Ježíš však právě tyto kategorie čistých a nečistých reinterpretoval s důrazem na etiku, a proto relativizuje rozdíl mezi čistými a nečistými pokrmy. Učinil následující závěr: “Ne co vchází do úst, znesvěcuje člověka, ale co z úst vychází, to člověka znesvěcuje.” Špatná slova, která vycházejí z úst, ta dokládají hřích v srdci člověka. Ježíš tedy převrací celý náboženský a rituální systém založený na dodržování pravidel, a důrazu na zevnějšek místo nitra.

Ježíš si, v době setkání s pohanskou ženou, možná ještě přemítal to, co se předtím odehrálo. Možná přemýšlel o tom, jak by mohl duchovně obnovit izraelský lid, jak by udělal to, aby tento lid překonal svoje tzv. farizejství, to zanedbávání skutečné zbožnosti a lpění na zákazech a příkazech. Připravoval si vizi o hledání ztracených ovcí domu izraelského. Kananejská žena ho v tom přerušila, odhalila jeho přítomnost, když ho oslovila jeho židovským titulem. Ježíš, zaneprázdněn úvahami o zbožnosti svého lidu, neměl v plánu se věnovat nějaké pohance a řešit její problémy. Když neústupná žena naléhá, a tentokrát osloví Ježíše stručně “Pane”, dostane se jí expresní odpověď. Šokující slova, a jedna z nejtvrdších, která kdy zazněla z Ježíšových úst: „Nesluší se vzít chléb dětem a hodit jej psům.“ Fanatici by zatleskali. Řekl to Ježíš, je to prostě pravda a tečka. Ale já jsem šokován a soucím s tou ženou.

Takže Židé jsou děti, a pohané jsou psi? Ano, Židé se dívali na pohany, jako na nečisté. A Ježíš na tomto místě svoje židovství nezapřel. To jsou tvrdá, nespravedlivá, až urážlivá, slova pro ženu, která zoufale hledá pomoc pro svoji dceru. Ta žena zřejmě překvapila sebe. Netušila,

kam až ji dostane její stres a starost o dceru. Vžila se do Ježíšových slov a zachovala se jako otravný pes, který nerozumí urážkám a nedá pokoj. Je jí jedno, že je přirovnána ke psu, zajímá ji jediné, zdraví své dcery.

Ta žena je jako pes, ale s rozumem a vírou. To dělá velký rozdíl, jak to dokládá její odpověď: „Ovšem, Pane, jenže i psi se živí z drobtů, které spadnou ze stolu jejich pánů.“ Touto inteligentní odpovědí se žena snížila, ale také vrací zamyšleného Ježíše do reality. Žena se představila jako pokorná a s velkou vírou. Ta víra říká, že tam, kde je Ježíš, je i Bůh sám. Ten Bůh, který může a chce oživovat celé své stvoření bez rozdílu. Ježíš je teď pozván k tomu, aby udělal to, co by dělal Bůh Otec, darovat život. A on to udělal. Uznal velkou víru kananejské ženy, víru, kterou možná nenalézá mezi svými zaneprázdněnými pravidly. Ta žena vlastně spravila Ježíšovi náladu.

Ježíš se obrátil, řečeno v dobrém smyslu. Už zrušil rozdíl mezi čistým a nečistým. Vždyť jeho slova o tom, že člověka znečišťuje to, co vychází z úst a ne to, co vchází do úst, platí univerzálně. Etická dimenze těchto slov překračuje i náboženské hranice. Sám Ježíš šel ještě dál. Překročil hranice mezi národy, už není rozdíl mezi pohany a věřícími, není už důvod nazvat pohany psy. Kdo koho tady poučil? Ježíš ženu, nebo žena Ježíše? Oba si mohou podat ruce, jak se zachovali nad věcí. Že by Ježíš teprve teď pochopil, že jeho posláním je pozvat všechny, aby se stali Božím lidem?

Kdo rád zkoumá bibli a její symboliku, nabízím jednu zajímavost. Mluví se tady o chlebu, že se nesluší ho vzít dětem a hodit psům. Tato, od Ježíše spíš provokativní teze, může být podporována událostí z předchozí kapitoly, kde Ježíš nasýtil pětitisícový dav pěti chleby a dvěma rybami. Všichni se najedli do sytosti, a zbytky naplnily 12 košů, to je jako 12 izraelských kmenů. Ale když si přečtete celou (dnešní 15.) kapitolu do konce, najdeme tam další podobnou událost nazvanou “Nasycení čtyř tisíců”. Čtyři jako čtyři kouty světa, ale co víc? Ježíš tentokrát měl k dispozici 7 chlebů a několik ryb. A když se všichni nasýtili, zbytky naplnily sedm košů. Sedm to je symbol plnosti, univerzálnosti. Jinak řečeno tento pokrm je určen celému světu. Ježíšovo setkání s kananejskou ženou se nachází mezi oběma nasycenými davy jako zlomový bod.

To, co tady Ježíš zažil, bylo jen malým příkladem. Církev to zažila ve velkém, přidali se k ní pohané a církev se stala univerzální. Jsme součástí univerzálního Božího projektu. To, co se nám dostává, z Božího milosrdenství, není jenom pro nás, je to pro všechny lidi. Někdy si neuvědomujeme, v té své uzavřenosti, co je vlastně církev. Nejsme skromným, ani soukromým projektem.

Možná také pěstujeme takové názory, že Evropa je křesťanská, Asie buddhistická a islámská, Afrika je animistická, a Amerika je ztracený případ, kde všechno, včetně lidí, je z importu. Ve skutečnosti Bůh je pro všechny, jeho láska, i naše láska, má být také pro všechny.

Máme tady výzvu k nabourání předsudků a dělení lidí na čisté a nečisté, na věřící a pohany. Bůh chce nabídnout život každému, chce, aby každý jeho dítě žil a měl přístup k pokrmu, ke chlebu života. Kež nám Bůh jde na pomoc, kež nás jeho Duch zve k životu. Amen.